

UCHWAŁA Nr LXXXIII/424/2024
RADY MIASTA PIONKI
z dnia 12 lutego 2024 r.

sprawie: uchwalenia Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Miasta Pionki na lata 2024-2026

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023, poz. 40 z późn. zm.), art. 4¹ ust. 1, 2 i 5 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 2151) oraz na podstawie art. 10 ust. 1-2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 1939 z późn. zm.) uchwala się, co następuje:

§ 1. Uchwala się Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Miasta Pionki na lata 2024-2026, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Pionki.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY
RADY MIASTA PIONKI
Wojciech Maślanek

Załącznik Nr 1
do uchwały nr LXXXIII/424/2024
Rady Miasta Pionki
z dnia 12 lutego 2024 r.

***Miejski Program Profilaktyki
i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy
Miasta Pionki na lata 2024-2026***

PIONKI 2024

I. WSTĘP

Punktem wyjścia do opracowania oraz monitorowania realizacji miejskiego programu jest diagnoza problemów w zakresie alkoholu, innych substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych. Miasto Pionki zleciło przeprowadzenie diagnozy dotyczącej w szczególności rozpoznania czynników ryzyka i czynników chroniących, które występują w naszej społeczności, określenia skali i specyfiki problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych oraz posiadanych przez gminę zasobów osobowych, rzeczowych i finansowych.

Program ma na celu tworzenie spójnego systemu działań naprawczych i profilaktyki zmierzającej do zapobiegania powstawaniu nowych problemów alkoholowych i innych uzależnień oraz zmniejszenia tych, które aktualnie występują.

Działania planowane w Miejskim Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Miasto Pionki na lata 2024– 2026 muszą mieć oparcie na podstawach finansowych określonych w przyjętym na dany okres budżecie oraz muszą być zgodne z „Rekomendacjami do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w 2024 roku” wydanymi przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Program uwzględnia kontynuację oraz rozwój sprawdzonych przedsięwzięć podejmowanych w latach poprzednich, jak również podejmowanie działań wynikających z aktualnych potrzeb lokalnych w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom, jak również z potrzeb przedstawionych w lokalnej diagnozie zagrożeń społecznych w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom dla miasta Pionki, w tym również behawioralnym.

Przedłożony akt prawny skierowany jest do mieszkańców miasta Pionki, którzy w życiu prywatnym i zawodowym spotykają się z problemami uzależnień oraz ich konsekwencjami, a także do wszystkich instytucji i organizacji społecznych, które zajmują się tą problematyką.

II. DIAGNOZA LOKALNYCH ZAGROŻEŃ SPOŁECZNYCH - WYBRANE ZAGADNIENIA

Gmina miasto Pionki postanowiła przeprowadzić kompleksowe badania społeczne wśród dorosłych mieszkańców Gminy oraz uczniów uczęszczających do szkół funkcjonujących na jej obszarze, inicjując tym samym proces pozytywnych zmian społecznych. Zmiana ta jest swoistym przekształceniem dotychczasowych wzorców i form funkcjonowania oraz ładu społecznego, a także utożsamiana jest z postępem, bądź regresją społeczną. W wyniku pozytywnej zmiany dochodzi między innymi do wzmocnienia funkcji i więzi rodzinnych, ograniczenia skali przemocy i uzależnień, kreowania skuteczniejszych działań profilaktycznych i pomocowych, zmniejszenia bezrobocia i ubóstwa, a także wzmocnienia indywidualnego i grupowego potencjału lokalnego społeczeństwa. Droga do zmiany społecznej ma swój początek w obserwacji i uświadomieniu sobie przez realizatorów lokalnej polityki społecznej problemów zachodzących w ich otoczeniu, czyli wśród dorosłych mieszkańców Gminy, dzieci i młodzieży, osób starszych i zmagających się z niepełnosprawnością, a także osób zagrożonych wykluczeniem z lokalnej społeczności, czyli bezrobotnych, ubogich, czy też samotnie wychowujących dzieci. Rozpoznanie zachowań i uwarunkowań zaburzających poprawne funkcjonowanie społeczne determinuje potrzebę ich zmiany, a co za tym idzie ich szczegółowe rozpoznanie. Służy temu między innymi analiza danych zastanych, czyli dokumentacji instytucji publicznych, czy organizacji pozarządowych, ale także badania społeczne prowadzone wśród różnych grup. Umożliwiają one rozpoznanie ukrytych problemów, ich przyczyn i skutków, ale także ich skalę i zasięg. Dodatkowo, w oparciu o nie, możliwe jest określenie działań i zasobów niezbędnych do ograniczenia problemów społecznych.

Kolejnym krokiem do zmiany jest przygotowanie i przeprowadzenie badań. Etap ten zawiera kilka elementów, wśród których wyróżnia się:

• WYBÓR OBSZARÓW PROBLEMOWYCH

W diagnozie profilaktycznej dla gminy miasto Pionki analizie poddano:

Alkoholizm, czyli spożywanie alkoholu w sposób, który wykracza poza powszechnie uznawane wzorce picia okazjonalnego, obyczajowego i towarzyskiego. Dodatkowo u osób pijących alkohol występują zauważalne zaburzenia prawidłowego funkcjonowania psychospołecznego i fizycznego.

Nikotynizm, czyli silne uzależnienie od nikotyny i potrzeba sięgania po wyroby zawierające tą substancję, np. papierosy i e-papierosy.

Narkomanie, która obejmuje stałe lub okresowe zażywanie środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych, tzw. dopalaczy, w celach pozamedycznych.

Przemoc domową, czyli intencjonalne działanie lub zaniechanie jednej osoby wobec drugiej, które wykorzystując przewagę sił narusza prawa i dobra osobiste jednostki oraz powoduje cierpienia i szkody.

Przemoc rówieśniczą, która w szerokiej definicji oznacza każde nieprzypadkowe działanie godzące w godność osoby i wykraczające poza ramy prawidłowego życia towarzyskiego. Zachowania przemocowe mogą przyjmować formę psychiczną, fizyczną, materialną, ale i relacyjną oraz elektroniczną.

Korzystanie z urządzeń elektronicznych, czyli wykorzystywanie Internetu oraz innych urządzeń elektronicznych w celu animowania czasu wolnego, utrzymywania kontaktów społecznych, grania w gry, itp.

Uprawianie hazardu, które obejmuje szereg zachowań ryzykownych w zakresie podejmowania aktywności hazardowej, czyli obstawiania gier losowych i granie w gry na pieniądze.

• CEL BADANIA

Niniejsza Diagnoza została przeprowadzona w celu rozpoznania aktualnej skali oraz określenia głównych problemów społecznych występujących w lokalnej społeczności Gminy Pionki.

• METODOLOGIA BADAŃ

Jest to określony proces postępowania badawczego uwzględniający sposoby zbierania, opracowywania, analizy i interpretacji danych, który umożliwia uzyskanie odpowiedzi na kluczowe pytania badawcze, czyli w przypadku niniejszej Diagnozy – o skalę i nasilenie problemów społecznych ujętych w badaniu. W celu rozpoznania rzeczywistej skali problemów społecznych w gminie Pionki badaniem objęto przedstawicieli różnych grup lokalnej społeczności. Dywersyfikacja próby badawczej pozwoliła na rozróżnienie zakresu danych problemów z różnych perspektyw. Poznanie opinii i doświadczeń uczestników badania możliwe było dzięki zastosowaniu ilościowej metodologii badań. W przypadku obydwu grup, czyli uczniów oraz osób dorosłych zdecydowano na przeprowadzenie badania za pomocą techniki badawczej CAWI (ang. Computer Assisted Web Interviews), czyli ankiety umieszczonej na platformie internetowej dostępnej dla wszystkich osób posiadających link. Niniejsza technika pozwoliła na pełne zachowanie anonimowości respondentów.

Diagnoza problemów społecznych dla gminy Pionki została opracowana w oparciu o odpowiedzi uczestników badania na pytania zawarta w ustrukturyzowanym kwestionariuszu ankiety, którego charakter pytań był zależny od specyfiki danej grupy. Na kanwie prowadzonych badań i ich wyników możliwe jest określenie kierunku zmian społecznych, czyli wskazania działań, za pomocą których zmniejszyła się skala danego problemu społecznego, a także ujawnienie nasilających się niekorzystnych zjawisk społecznych.

W badaniu uczestniczyli:

- 116 dorosłych mieszkańców Pionek w tym: 64,7% kobiety oraz 35,3% mężczyźni
- 94 uczniów w tym: 46,8% dziewczęta oraz 53,2% chłopcy.

PROBLEM ALKOHOLOWY

Jeden z analizowanych w Diagnozie obszarów dotyczył spożywania alkoholu przez uczniów z gminy Pionki. Pierwsze z pytań zawartych w kwestionariuszu ankiety dotyczących tego obszaru tematycznego odnosiło się do częstotliwości spożywania go przez młodych mieszkańców Gminy. Zebrany materiał badawczy wskazuje, że kontakt z alkoholem miał średnio co piąty badany uczeń (22,3%), wśród których 10,6% spożyło go jednokrotnie, 6,4% piło alkohol kilka razy (do 10 razy), natomiast 2,1% respondentów zadeklarowało wielokrotne picie (powyżej 10 razy). 3,2% badanych odpowiedziało, że pije alkohol regularnie (przynajmniej raz w tygodniu).

Kolejne pytanie zadane uczniom uczęszczającym do szkół znajdujących się w Gminie miało na celu oszacowanie częstotliwości spożywania przez nich alkoholu w ciągu ostatnich 30 dni poprzedzających niniejsze badanie ankietowe. Jak wynika z udzielonych przez młodych badanych odpowiedzi, kontakt z alkoholem miało w tym okresie 10 osób będących po inicjacji alkoholowej, które w omawianym okresie spożyły tego typu napoje 1-2 razy (7 osób, tj. 33,3%), 3-4 razy (2 osoby, tj. 9,5%) lub więcej niż 7 razy (1 osoba, tj. 4,8%).

PROBLEM NIKOTYNOWY

W badaniu przeprowadzonym wśród uczniów z Gminy podjęto się także określenia skali i częstotliwości sięgania przez nich po wyroby nikotynowe. Z deklaracji młodych respondentów wynika, że kontakt z tradycyjnymi wyrobami tytoniowymi (papierosami) miało 7,6% ankietowanych, wśród których 4,3% paliło je jednokrotnie, natomiast po 1,1% sięgnęło po nie kilka razy (do 10 razy), wielokrotnie (powyżej 10 razy) oraz pali je regularnie/codziennie. Kontakt z e-papierosami miało 14,8% ankietowanych, wśród których 8,5% sięgało po nie jednokrotnie, z kolei po 2,1% paliło je kilka razy (do 10 razy), wielokrotnie (powyżej 10 razy), bądź też sięga po nie regularnie/codziennie.

PROBLEM NARKOTYKOWY

Kolejny z analizowanych w Diagnostyce obszarów dotyczył powszechności zażywania narkotyków, dopalaczy oraz innych środków psychoaktywnych przez uczniów zamieszkujących Gminę. W celu określenia skali występowania tego problemu, młodych mieszkańców Gminy zapytano o to, ile razy w życiu zdarzyło im się sięgnąć po tego typu substancje.

Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, 6,4% badanych miało styczność ze środkami psychoaktywnymi, z czego 3,2% – jednokrotnie. 1,1% respondentów przyznało, że zdarzyło się to kilka razy (do 10 razy), natomiast 2,1% ankietowanych sięga po tego rodzaju substancje regularnie/codziennie. Badanych, którzy sięgnęli kiedykolwiek wcześniej po substancje psychoaktywne zapytano o to, jak często zażywali narkotyki, dopalacze lub leki w celu odurzenia w ciągu ostatnich 30 dni. Spośród uczniów, którzy przyznali, że mieli kiedykolwiek styczność z substancjami psychoaktywnymi połowa zadeklarowała sięganie po nie 1-2 razy we wspomnianym okresie (3 osoby, tj. 50,0%), natomiast pozostali zaprzeczyli jakoby w ciągu ostatniego miesiąca mieli styczność z tego typu substancjami (3 osoby, tj. 50,0%).

Zapytano także o to, po jakie konkretnie substancje sięgali badani. Najczęściej wskazywano na leki w celu odurzenia się (4 osoby, tj. 66,7%). Deklarowano także sięganie po marihuanę oraz mefedron (po 1 osobie, tj. 16,7%). 50,0% ankietowanych (3 osoby) wskazało na inne, bliżej nieokreślone środki. 1 marihuana 16,7 1 amfetamina 0,0 0 dopalacze 0,0 0

W następnej części badania uczniowie zostali poproszeni o ocenę dostępności narkotyków, dopalaczy, alkoholu, papierosów i e-papierosów w swojej miejscowości.

Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, szkodliwe oraz nielegalne substancje charakteryzują się w Gminie znaczą dostępnością. Zebrany materiał badawczy wykazał, że:

- narkotyki są łatwe do zdobycia dla 5,3% ankietowanych, a trudne dla 18,1%,
- dopalacze są łatwe do zdobycia dla 5,3% uczniów, a trudne dla 24,5%,
- alkohol jest łatwy do zdobycia dla 31,9% badanych, a trudny dla 14,9%,
- papierosy są łatwe do zdobycia dla 28,7% respondentów, a trudne dla 13,8%,
- e-papierosy są łatwe do zdobycia dla 39,4% młodych mieszkańców, a trudne dla 13,8%.

PROBLEM PRZEMOCY

W kolejnej części raportu z badania ankietowego oszacowana została skala problemu przemocy wśród uczniów zamieszkujących gminę Pionki. Analizie poddane zostały kwestie związane zarówno z przemocą domową, jak i rówieśniczą oraz przemocą w Internecie, czyli cyberprzemocą. Odpowiedzi respondentów na pierwsze pytanie wskazują, że blisko co czwarty młody mieszkaniec Gminy doświadczył przemocy w ciągu ostatnich 12 miesięcy (23,4%).

Z deklaracji młodych respondentów wynika, że najczęściej doświadczali oni przemocy ze strony innych, bliżej niezidentyfikowanych osób (8 osób, tj. 36,4%). W dalszej kolejności wskazywano na uczniów ze szkoły respondentów, co przyznało 31,8% badanych (7 osób). Ankietowani przyznali również, że przemoc wobec nich stosowali rodzice (5 osób, tj. 22,7%), a także koledzy/koleżanki spoza szkoły oraz rodzeństwo (po 3 osoby, tj. 13,6%). W celu zidentyfikowania charakteru doświadczanej przez uczniów przemocy zostali oni poproszeni o wskazanie formy zachowań przemocowych jakich doświadczyli.

Z odpowiedzi badanych wynika, że najpowszechniej stosowaną na terenie Gminy formą przemocy jest przemoc psychiczna, z którą spotkał się co drugi uczeń, doświadczający przemocy w ciągu ostatniego roku (9 osób, tj. 52,9%). Ankietowani doznali również przemocy fizycznej, na którą wskazało średnio co trzeci badany 23,4%. Niemniej wśród innych form przemocy, jakich doświadczyli badani znalazło się również zaniedbanie (2 osoby, tj. 11,8%) oraz przemoc seksualna (1 osoba, tj. 5,9%). 5 osób nie udzieliło odpowiedzi na to pytanie.

KORZYSTANIE Z URZĄDZEŃ ELEKTRONICZNYCH

Kolejny obszar tematyczny badania miał na celu zweryfikowanie jak dużo czasu uczniowie poświęcają na korzystanie z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu.

Jak wynika z odpowiedzi młodych mieszkańców Gminy, znaczna część z nich poświęca na korzystanie z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu duże ilości czasu w ciągu dnia, gdyż 33,0% odpowiedzi padło na przedział od 3 do 5 godzin, z kolei średnio co czwarty badany spędza w ten sposób powyżej 1 godziny do 3 godzin dziennie (27,7%), 13,8% uczniów zadeklarowało, iż korzysta z nich do 1 godziny, natomiast 12,8% ankietowanych przyznało, że korzysta z nich powyżej 5 do 7 godzin w ciągu dnia. Powyżej 7 godzin dziennie z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu korzysta 7,4% badanych, a zaledwie 1,1% ankietowanych deklaruje, że nie robi tego codziennie.

W dalszej kolejności badanych zapytano o to, czy kiedykolwiek zdarzyło im się skłamać, aby ukryć prawdziwą ilość czasu spędzanego na korzystaniu z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu. Taka sytuacja zdarzyła się 45,6% badanym, z czego po 6 osób (po 6,7%) zadeklarowało, że ma to miejsce bardzo często oraz często, 21 osób – czasami (23,3%), natomiast 8 osób – jednokrotnie (8,9%). 49 ankietowanych (54,4%) zadeklarowało, że nigdy nie kłamało we wskazanej sprawie. 3 osoby nie odpowiedziały na to pytanie.

UCZESTNICTWO W GRACH HAZARDOWYCH

W celu określenia skali i zasięgu problemu grania w gry na pieniądze przez uczniów, respondentom zadano pytanie o to, czy zdarzyło im się uprawiać hazard w ciągu ostatnich 12 miesięcy poprzedzających badanie. Wśród tych osób 13,8% grało w nie 1 raz, odpowiedzi „od 2 do 10 razy” udzieliło 10,6% badanych, a „powyżej 10 razy” – 5,3%.

ZABURZENIA ODŻYWIANIA

Ostatnie pytanie kwestionariusza odnosiło się do zweryfikowania wiedzy na temat zaburzeń odżywiania. Uczniowie mieli wskazać, które odpowiedzi z kafeterii zaliczamy do zaburzeń odżywiania. Średnio co czwarty respondent wskazał na anoreksję (23,4%), 13,8% wyróżniło bulimie, 12,8% – napadowe objadanie się, z kolei 3,2% wskazało na ortoreksję. Z odpowiedzi wynika, iż błędną wiedzę w tym zakresie ma 36 uczniów, w opinii których do zaburzeń odżywiania zalicza się cukrzycę (21,3%), alergie pokarmowe (9,6%) oraz zaburzenia jelit (7,4%). Średnio co piątemu ankietowanemu trudno było odpowiedzieć na to pytanie (19,1%), z kolei na inne odpowiedzi wskazało 2,1% uczniów wymieniając głodzenie.

ANALIZA WYNIKÓW BADANIA WŚRÓD DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW

W niniejszym rozdziale przedstawiona została opinia dorosłych mieszkańców Gminy w zakresie skali różnego rodzaju problemów społecznych. Określona została skala i charakter problemu uzależnienia od alkoholu, papierosów, e-papierosów, uzależnienia od Internetu, korzystania z urządzeń elektronicznych, a także skala zjawiska grania w gry na pieniądze, zaburzeń behawioralnych oraz przemocy.

STRUKTURA BADANEJ PRÓBY

W badaniu diagnozującym problemy społeczne występujące na terenie gminy Pionki udział wzięło łącznie 116 pełnoletnich mieszkańców. Poniżej przedstawiona została struktura badanej próby, ze względu na płeć. Zdecydowaną większość ankiet przekazały kobiety, które uzupełniły łącznie 64,7% kwestionariuszy, natomiast mężczyźni przekazali pozostałe 35,3%. Analiza struktury badanej grupy wskazuje na zróżnicowanie respondentów pod względem ich wieku – najwięcej badanych było w grupie do 25 lat (58,6%), z kolei 17,2% ankietowanych wskazało na 36-45 lat. 8,6% osób mieściło się w przedziale 26-35 lat, a 7,8% badanych ukończyło 65 rok życia. Najmniejszą grupę stanowili respondenci w wieku 46-55 lat (6,9%) oraz 56-65 lat (0,9%). Respondenci zostali zapytani również o wykształcenie. Jak wynika z ich deklaracji, 58,6% badanych legitymuje się wykształceniem podstawowym, natomiast co czwarty ankietowany posiada wykształcenie wyższe (25,0%). Na ukończenie szkoły średniej wskazało 12,1% badanych, a wykształcenie zawodowe posiada 4,3% badanych.

PROBLEM ALKOHOLOWY

W pierwszym pytaniu tego bloku tematycznego, dorosłych mieszkańców Gminy poproszono o określenie, z jaką częstotliwością spożywają alkohol. Całkowitą abstynencję zadeklarowało 65,5% ankietowanych, natomiast wielu badanych sięga po alkohol okazjonalnie, czyli kilka razy w roku (19,0%). Po 4,3% badanych wskazało na sięganie po alkohol kilka razy w miesiącu lub codziennie. 3,4% respondentów spożywa alkohol raz w miesiącu, a po 1,7% raz lub kilka razy w tygodniu.

Kolejne pytanie dotyczyło sytuacji, w której respondenci stracili kontrolę nad ilością spożywanego alkoholu. Odpowiedzi mieszkańców są następujące: zdecydowana większość z nich podała, że w ciągu ostatnich 12 miesięcy nie zdarzyła im się wskazana sytuacja (33 osoby, tj. 82,5%). Przeciwna odpowiedź miała miejsce w przypadku 17,5% ankietowanych, z czego 3 osoby zadeklarowały, że miało to miejsce 1 raz (7,5%), z kolei na 10 razy wskazało 4 badanych (10,0%). Ważnym elementem badania jest również określenie skali prowadzenia pojazdów pod wpływem alkoholu na terenie Gminy. 30,0% ankietowanych, tj. 12 osób, podało, iż nie posiada prawa jazdy,

z kolei 65,0% badanych zaprzeczyło jakoby w ciągu ostatnich 30 dni prowadziło pojazd po spożyciu alkoholu (26 osób). Niemniej jednak 2 osoby przyznały, że taka sytuacja zdarza im się często (5,0%).

PROBLEM NIKOTYNOWY

Kolejny analizowany obszar miał na celu określenie skali sięgania po wyroby nikotynowe przez dorosłych mieszkańców gminy Pionki. Odpowiedzi badanych były następujące: papierosy tradycyjne pali 10,3% ankietowanych, spośród których 2,6% pali okazjonalnie, czyli kilka razy w roku, natomiast 1,7% badanych robi to kilka razy w miesiącu. Na codzienne palenie wskazał odsetek 6,0% ankietowanych. Osoby te są szczególnie narażone na wystąpienie negatywnych konsekwencji uzależnienia od nikotyny.

Po elektroniczne papierosy sięga 15,5% respondentów, przy czym 4,3% z nich robi to kilka razy w roku, 3,4% wskazało na odpowiedź „kilka razy w miesiącu”, natomiast po 0,9% raz lub kilka razy w tygodniu. 6,0% ankietowanych używa e-papierosów codziennie.

PROBLEM NARKOTYKOWY

Kolejna część badania miała na celu określenie rozpowszechnienia środków psychoaktywnych wśród dorosłych mieszkańców gminy Pionki. Jak wynika z analizy materiału badawczego, inicjację narkotykową zadeklarowało łącznie 4,3% respondentów, w tym po 1,7% zadeklarowało zażycie ich jednokrotnie oraz robienie tego codziennie, z kolei 0,9% badanych przyznało, że zażywa tego typu substancje kilka razy w tygodniu.

Kolejne pytanie dotyczyło tego, czy badani znają w swoim otoczeniu kogoś, kto nadużywa alkoholu, narkotyków lub w sposób zdecydowanie nadmierny podejmuje się pewnych czynności (np. zakupów, korzystania z Internetu lub urządzeń elektronicznych, uprawiania sportu, pracy, oglądania treści pornograficznych).

- w przypadku alkoholu średnio co trzeci badany zna w swoim otoczeniu kogoś, kto ma problem z uzależnieniem (39,6%), z czego 17,2% zna jedną taką osobę, 13,8% zna kilka osób (do 10), a 8,6% wiele takich osób (powyżej 10),
- znajomość osób, które mają problem z nadużywaniem narkotyków zadeklarowało 12,9% ankietowanych, z czego 7,8% zna jedną taką osobę, 3,4% zna do kilku osób (do 10), a 1,7% wiele takich osób (powyżej 10),
- znajomość osób podejmujących się pewnych czynności w sposób nadmierny (np. korzystanie z Internetu/urządzeń elektronicznych, oglądanie treści pornograficznych) deklaruje 19,0% respondentów, z czego 5,2% zna jedną taką osobę, 8,6% zna do kilku osób (do 10), a 5,2% wiele takich osób (powyżej 10).

PROBLEM PRZEMOCY

W kolejnej części raportu oszacowana została skala występowania problemu przemocy wśród dorosłych mieszkańców gminy Pionki. Respondenci zostali poproszeni o stwierdzenie, czy w swoim otoczeniu znają osoby, które doświadczają przemocy w swoim domu. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, znajomość takich osób potwierdziło 15,5% ankietowanych, spośród których po 6,9% stwierdziło, iż zna jedną lub kilka takich osób (do 10), z kolei 1,7% ankietowanych zaznaczyło, że zna wiele takich osób (powyżej 10).

Należy zauważyć, iż znaczny odsetek respondentów nie jest pewnych, czy zna taką osobę (15,5%), a jednoznacznie zaprzeczyło temu 69,0% ankietowanych. Skala problemu przemocy na terenie Gminy została oszacowana również dzięki deklaracjom respondentów w zakresie

doświadczania przez nich samych tego problemu. Analiza uzyskanych odpowiedzi wskazuje, że w okresie 12 miesięcy poprzedzających badanie przemoc doznało 12,9% dorosłych mieszkańców – 8,6% odpowiedzi wskazywało na wystąpienie przemocy 1 raz, 2,6% – od 2 do 5 razy, natomiast 1,7% – więcej niż 10 razy. Jednocześnie, zdecydowana większość ankietowanych nie doświadczyła tego problemu – 87,1%.

Ważnym aspektem badania dotyczącego problemów społecznych w gminie Pionki była również opinia mieszkańców na temat stosowania kar fizycznych w stosunku do dzieci jako metody wychowawczej. W świetle ich odpowiedzi można stwierdzić, iż ponad połowa badanych nie toleruje przemocy jako metody wychowawczej (58,6%), jednakże aż 12,9% mieszkańców uważa, że istnieją sytuacje, kiedy kary fizyczne są konieczne.

Ponadto 26,7% ankietowanych nie potrafiło jednoznacznie określić swojego stosunku do badanej sprawy, wybierając odpowiedź „trudno powiedzieć”. 1,7% respondentów uważa, że kary fizyczne mogą być stosowane za każdym razem, gdy rodzic uzna, że mogą być skuteczne.

KORZYSTANIE Z URZĄDZEŃ ELEKTRONICZNYCH

W pierwszej kolejności zapytano mieszkańców o korzystanie z urządzeń elektronicznych i Internetu. Ankietowani zostali poproszeni o wskazanie, jaką ilość czasu poświęcają na to w ciągu dnia. Jak wynika z deklaracji, 19,0% badanych korzysta z nich do 1 godziny dziennie, a 39,7% wskazało na przedział od 1 do 3 godzin. Korzystanie z urządzeń pomiędzy 3 a 5 godzinami dziennie zadeklarowało 21,6% respondentów. Poświęcanie od 5 do 7 godzin dziennie na korzystanie z urządzeń i Internetu dotyczyło odsetka 6,0% ankietowanych, z kolei powyżej 7 godzin robi to 9,5% badanych. 4,3% badanych nie korzysta z takich urządzeń.

UCZESTNICTWO W GRACH HAZARDOWYCH

W dalszej części badania określona została skala podejmowania zachowań hazardowych przez pełnoletnich mieszkańców. Ankietowani udzielili odpowiedzi na pytanie, czy w okresie ostatnich 12 miesięcy poprzedzających badanie grali w gry, w których wygraną/przegraną były pieniądze. Jak wskazuje zebrany materiał badawczy, styczność z nimi miał odsetek 18,1% dorosłych respondentów, wśród których 6,9%, zadeklarowało, że grało w takie gry 1 raz, 7,8% – od 2 do 10 razy, z kolei 3,4% osób przyznało się do grania w tego typu gry więcej niż 10 razy.

Kolejne pytanie dotyczyło motywacji, które kierowały mieszkańcami uczestniczącymi w grach hazardowych, a mianowicie odnosiło się do tego, czy badani kiedykolwiek grali w tego typu gry z powodu trudności finansowych lub w celu poprawy swojej sytuacji ekonomicznej. 9,5% respondentów, tj. 2 osoby, potwierdziły zaistnienie takiej sytuacji. Zdecydowana większość badanych temu zaprzeczyła (15 osób, tj. 71,4%), a 19,0% respondentów miało problemy z jednoznaczną odpowiedzią na to pytanie (4 osoby).

INNE UZALEŻNIENIA BEHAWIORALNE

W dalszej części badania przeprowadzonego wśród dorosłych mieszkańców gminy Pionki, respondenci udzielili również istotnych informacji na temat ich decyzji zakupowych, wykonywania obowiązków zawodowych oraz zakresu aktywności fizycznej i zaburzeń odżywiania. Zakupoholizm, pracoholizm, a także nadmierna aktywność fizyczna są przykładami uzależnień behawioralnych, które w okresie ostatnich lat zwiększyły swoją skalę, w szczególności wśród rozwiniętych i sprawnie funkcjonujących społeczeństw, dlatego pytania ujęte w kwestionariuszu ankiety skierowanej do respondentów dotyczyły również występowania tego problemu wśród lokalnej społeczności.

Jak wynika z analizy materiału badawczego, część ankietowanych przejawia zachowania mogące świadczyć o możliwości występowania wśród nich zaburzeń w zakresie zakupów oraz odżywiania. Doświadczenia respondentów w tych obszarach przedstawiają się następująco:

- 72,4% badanych kupuje nowe rzeczy (np. ubrania lub kosmetyki) od czasu do czasu, kiedy są im potrzebne lub aby poprawić sobie nastrój i kontrolują środki finansowe, jakie mogą przeznaczyć na ten cel,
- 13,8% ankietowanych przyznało, że nie może się powstrzymać od kupowania nowych rzeczy, na które nie posiada odpowiednich środków finansowych,
- 15,5% ankietowanych zawsze zajada stres i inne intensywne emocje, nie mogąc powstrzymać się od jedzenia,
- wśród badanych 30,2% ma wyrzuty sumienia po spożyciu bardziej kalorycznego posiłku niż wstępnie zakładali.

REKOMENDACJE

- Ograniczanie dostępności napojów alkoholowych na terenie Gminy, zwłaszcza w przypadku dzieci i młodzieży (redukowanie liczby punktów sprzedaży napojów alkoholowych i maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, regularne kontrole punktów przez członków GKRPA),
 - włączanie się w lokalne oraz ponadlokalne kampanie profilaktyczne, a także tworzenie autorskich akcji,
 - realizowanie programów profilaktycznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów o udowodnionej skuteczności, rekomendowanych przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom,
 - rozwój i stałe zwiększanie dostępności do poradnictwa, terapii i rehabilitacji społeczno-zawodowej osób zmagających się z problemem uzależnienia od alkoholu, osób współuzależnionych oraz osób z syndromem dorosłych dzieci alkoholików (DDA),
 - podnoszenie kompetencji osób i instytucji działających w obszarze uzależnienia od alkoholu, poprzez organizowanie szkoleń i kursów,
 - prowadzenie działalności edukacyjnej i szkoleniowej dla sprzedawców z zakresu odpowiedzialnej sprzedaży alkoholu.
- Promowanie wśród społeczności lokalnej zdrowego trybu życia, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży,
- ograniczanie dostępności do papierosów dla dzieci i młodzieży na terenie Gminy,
- rozpowszechnianie materiałów profilaktycznych, dotyczących szkodliwości nikotyny,
- wdrażanie do placówek ochrony zdrowia Programów Profilaktyki Chorób Odytoniowych, skierowanych do osób mających więcej niż 18 lat i palących papierosy lub inne wyroby tytoniowe, będących w średnim wieku (między 40 a 65 lat),
- zachęcanie placówek oświatowych do wprowadzania szkolnych programów zapobiegania palenia tytoniu oraz wzmocnienie egzekwowania zakazu palenia tytoniu oraz papierosów elektronicznych na terenie szkół oraz w ich pobliżu.
- Przeprowadzanie szkoleń/warsztatów dla rodziców oraz wychowawców, na temat rozpoznawania i reagowania w przypadku zażywania przez dzieci i młodzież środków psychoaktywnych,
- prowadzenie szerokiej działalności edukacyjnej, informującej o konsekwencjach społecznych, zdrowotnych i prawnych zażywania narkotyków i dopalaczy,
- poprawa funkcjonowania osób uzależnionych od narkotyków lub zażywających je w sposób szkodliwy, poprzez rehabilitację, ograniczanie szkód zdrowotnych oraz reintegrację społeczną,

- inicjowanie poszerzania oferty placówek ochrony zdrowia o programy wychodzenia z narkomanii.
- Prowadzenie akcji informacyjnych mających na celu podniesienie świadomości społeczności lokalnej w zakresie przemocy domowej, a także motywowanie do przełamywania tzw. „zmowy milczenia” w środowisku rodzinnym i sąsiedzkim,
- promowanie w placówkach oświatowych, opiekuńczo-wychowawczych oraz wsparcia dziennego postaw wolnych od przemocy rówieśniczej,
- upowszechnienie informacji o dostępnych miejscach w środowisku lokalnym, w których świadczona jest pomoc medyczna, psychologiczna, prawna, socjalna oraz zawodowa osobom dotkniętym przemocą,
- zacieśnianie współpracy z przedstawicielami służb realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy i wymiaru sprawiedliwości, poprzez prowadzenie interdyscyplinarnych spotkań, konferencji lub szkoleń,
- realizowanie procedury „Niebieskie Karty” oraz organizowanie i finansowanie szkoleń dla podmiotów biorących w niej udział, dotyczących obowiązujących procedur i zasad podejmowania interwencji.
- Prowadzenie strategii profilaktycznych w zakresie uzależnień behawioralnych, poprzez rozwijanie umiejętności psychospołecznych dzieci oraz kompetencji wychowawczych rodziców i opiekunów,
- realizowanie warsztatów, spotkań oraz kampanii informacyjnych w zakresie work-life balance, czyli umiejętności racjonalnego dzielenia czasu pomiędzy życiem towarzyskim i rodzinnym a zawodowym, zdrowego stylu życia, aktywności fizycznej oraz zachowań konsumenckich,
- wzmacnianie czynników ochronnych oraz niwelowanie czynników ryzyka wśród dzieci i dorosłych, które wpływają na ich sposób postrzegania siebie, występowanie nieprawidłowości w zachowaniu i podejmowaniu decyzji oraz determinują określone przekonania formujące schemat postępowania,
- tworzenie i rozwój alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla osób dorosłych oraz dzieci i młodzieży na terenie Gminy,
- zwiększanie kompetencji zawodowych w szczególności pedagogów oraz psychologów szkolnych w zakresie rozpoznawania i udzielania wsparcia w przypadku wystąpienia problemu uzależnień behawioralnych,
- poszerzenie istniejącej oferty miejsc udzielających pomocy i wsparcia o poradnictwo w zakresie uzależnień behawioralnych, a także proponowanie terapii w placówkach specjalistycznych,
- świadczenie pomocy osobom zmagającym się z uzależnieniami behawioralnymi w Gminie, poprzez wzmacnianie samopomocowych form wsparcia oraz udzielanie pomocy finansowej i organizacyjnej organizacjom pozarządowym realizującym działania w obszarze uzależnień behawioralnych,
- uwrażliwianie społeczności lokalnej na temat ryzyka jakie niosą za sobą uzależnienia behawioralne, poprzez dostarczanie i udostępnianie rzetelnych informacji.

ŹRÓDŁO: DIAGNOZA LOKALNYCH ZAGROZEŃ SPOŁECZNYCH MIASTA PIONKI - OPRACOWANA PRZEZ OFICYNĘ PROFILAKTYCZNĄ W KRAKOWIE

Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych miasta Pionki została uzupełniona o dane liczbowe pozyskane od podmiotów i instytucji zajmujących się polityką społeczną w mieście oraz podmiotów zajmujących się profilaktyką uzależnień.

Uchwałą Nr LXIV/471/2018 Rady Miasta Pionki z dnia 28 sierpnia 2018 r. w sprawie: ustalenia maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do

spożycia poza miejscem sprzedaży i w miejscu sprzedaży oraz zasad usytuowania punktów sprzedaży napojów alkoholowych na terenie Gminy Miasta Pionki, uchwalono:

60 zezwoleń o zawartości do 4,5% alkoholu oraz piwa,

48 zezwoleń o zawartości powyżej 4,5% do 18% alkoholu (z wyjątkiem piwa),

48 zezwoleń o zawartości powyżej 18% alkoholu

Maksymalna liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży wynosi – 126 zezwoleń,

Maksymalna liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży wynosi – 30 zezwoleń.

L.p		2021 r.	2022 r.
1	Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży	38 (w tym 34 limitowane)	39 (w tym 34 limitowane)
2	Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży	14 (w tym 8 limitowane)	12 (w tym 7 limitowane)
3	Ogółem	52	51
4	Liczba mieszkańców	16.915	16.990
5.	Liczba mieszkańców przypadająca na 1 punkt sprzedaży napojów alkoholowych	ok. 325	ok. 324

Źródło: Urząd Miasta Pionki

Wartość sprzedaży napojów alkoholowych

L.p.		2021 r.	2022 r.
1	Zawartość alkoholu do 4,5% oraz piwo	7.046.622,80	8.087.884,00
2	Zawartość alkoholu powyżej 4,5% do 18% za wyjątkiem piwa	2.019.317,83	2.178.989,00
3	Powyżej 18%	8.062.760,50	8.988.759,00
4	Razem	17.128.701,13	19.255.632,00

źródło: Urząd Miasta Pionki

Liczba mieszkańców miasta Pionki

L.p.		2021 r.	2022 r.
1.	Liczba mieszkańców ogółem w tym:	16.915	16.990
2.	Kobiety	8.944	8.976
3.	Mężczyźni	7.971	8.014
4	Powyżej 18 lat	14.543	14.571

źródło: Urząd Miasta Pionki

Informacja nt. rodzin objętych pomocą z MOPS

L.p.		2021 r.	2022 r.
1	Liczba rodzin, które korzystały z pomocy materialnej MOPS	415	318
2	Liczba rodzin , które korzystały z pomocy materialnej w powodu uzależnień w tym alkohol	68	55
3	Liczba rodzin objętych działaniami zespołu interdyscyplinarnego	39	46
4	Środki finansowe wydatkowane na pomoc rodzinom z problemem uzależnienia w tym alkohol	330.468,00	226.275,00
5	Liczba rodzin z Kartami Niebieskimi	39	46
6	Liczba rodzin objętych działaniami grup pomocowych	39	46

źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Pionkach

Informacja nt. realizowanych działań w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom
w Stowarzyszeniu Klub Wzajemnej Pomocy "Azyl" w Pionkach

L.p.		2021 r.	2022 r.
1	Liczba osób, które skorzystały ze świadczonej pomocy w tym	39	43
2	z problemem alkoholowym	27	35
3	współuzależnionym	12	8

źródło :Stowarzyszenie Klub Wzajemnej Pomocy "Azyl" w Pionkach

Informacja z Punktu z Informacyjno-Konsultacyjnego

L.p.		2021 r.		2022 r.	
		Liczba osób	Liczba porad	Liczba osób	Liczba porad
1.	Osobom z problemem alkoholowym	43	175	43	146
2.	Dorośłym członkom rodziny osoby z problemem alkoholowym , w tym współuzależnionym	21	37	18	52
3.	Osobom doznającym przemocy w rodzinie	0	0	0	0
4.	Osobom stosującym przemoc	0	0	0	0
5.	Inne uzależnienia	11	38	2	4

źródło: Punkt Informacyjno-Konsultacyjny

Informacja z pracy Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Pionkach

L.p.	Liczba przeprowadzonych rozmów informacyjno-motywujących	2021 r.	2022 r.
1.	Osoby uzależnione	62	71
2.	Członkowie ich rodzin	19	15
3.	Liczba osób wobec których wszczęto procedurę o skierowanie na przymusowe leczenie (sprawy do sądu)	2	2

źródło: MKRPA

III. CELE PROGRAMU I ZADANIA

Cel główny

Głównym celem Programu jest ograniczenie zdrowotnych i społecznych skutków wynikających z nadużywania napojów alkoholowych oraz używania substancji psychoaktywnych, poprzez podnoszenie poziomu wiedzy i świadomości mieszkańców Pionek oraz prowadzenie działań profilaktycznych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych.

Poszerzenie oddziaływań profilaktycznych skoncentrowanych na uzależnieniach behawioralnych, jak e-uzależnienia, hazard czy przemoc internetowa.

Cele szczegółowe

- Ograniczenie szkód zdrowotnych wynikających ze spożywania alkoholu, narkotyków.
- Prowadzenie edukacji w zakresie przeciwdziałania przemocy oraz udzielanie pomocy jej ofiarom.
- Promowanie abstynencji i postaw trzeźwościowych jako stylu życia bez używania alkoholu oraz wspieranie działań ograniczających dostępność do alkoholu.
- Ograniczenie skali zjawiska picia alkoholu przez dzieci, młodzież i dorosłych.
- Ograniczenie rozmiarów naruszenia prawa lub innych zakłóceń życia publicznego przez osoby będące pod wpływem alkoholu i innych środków odurzających.
- Tworzenie bazy materialnej, organizacyjnej i merytorycznej dla realizacji programu.
- Rozszerzenie liczby odbiorców działań profilaktycznych poprzez finansowanie Punktu Konsultacyjnego w Pionkach

W ramach powyższych celów przyjmuje się niżej wymienione zadania, które realizowane będą przez 2024 – 2027 rok.

Zgodnie z art. 10 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii do zadań własnych gminy w zakresie przeciwdziałania narkomanii należą:

- zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem,
- udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej,
- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo – rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i socjoterapeutycznych,
- wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii,
- pomoc społeczna osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

Zadanie 1

Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu, narkotyków i uzależnień behawioralnych

Celem zadania jest zapewnienie osobom uzależnionym od alkoholu oraz osobom pijącym w sposób szkodliwy ryzykowny odpowiedniej oferty pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej.

Działania realizowane w ramach tego zadania będą miały ponadto na celu ograniczenie szkód zdrowotnych, wynikających ze szkodliwego picia alkoholu, uzależnienia od alkoholu, narkotyków i innych uzależnień, poprawę stanu psychofizycznego i funkcjonowania społecznego osób uzależnionych. Realizacja wymienionego zadania odbywać się będzie w szczególności poprzez:

1. Prowadzenie Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego dla osób uzależnionych, współuzależnionych, osób z syndromem Dorosłego Dziecka Alkoholika oraz dotkniętych przemocą domową,
2. Działalność informacyjno - edukacyjna i interwencyjno - motywująca Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
3. Wspieranie działalności punktu konsultacyjnego i innych form specjalistycznego poradnictwa.
4. Zakup i upowszechnianie materiałów edukacyjnych typu ulotki, broszury, plakaty informujących o istocie uzależnień.
5. Dostosowanie w razie konieczności miejsc pomocy do nowych warunków społecznych do realizowania zadań w formie zdalnej (np. zakup telefonu, laptopów, mikrofonu, słuchawek do punktu konsultacyjnego).
6. Zakup środków ochrony osobistej dla osób, które wykonują prace w ramach gminnego programu profilaktyki rozwiązywania problemów alkoholowych w formie bezpośrednich kontaktów z klientami.
7. Zwiększenie dostępności i podniesienie jakości pomocy dla członków rodzin z problemem alkoholowym i narkotykowym oraz dla osób doznających przemocy w rodzinie, w szczególności z problemem alkoholowym.
8. Wspieranie działalności środowisk wzajemnej pomocy dla osób uzależnionych i współuzależnionych.
9. Kierowanie na badania osoby uzależnione od alkoholu do biegłego sądowego, opłata za wydanie opinii. opłata sądowa od wniosków o zastosowanie poddania się leczeniu odwykowemu, finansowanie kosztów pobytu osobom uzależnionym i współuzależnionym na warsztatach profilaktyki uzależnień.
10. Działania służące poprawie klimatu szkoły.
11. Systematyczne szkolenie członków Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej, pedagogów szkolnych i nauczycieli zajmujących się pomaganiem osobom uzależnionym od alkoholu i innych patologii społecznych - finansowanie lub dofinansowanie.

Zadanie 2

Udzielanie rodzinom, w których występują uzależnienia pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą domową

Celem zadania jest zapewnienie pomocy specjalistycznej rodzinom, w których występują problemy związane z uzależnieniami - w formie poradnictwa, edukacji, pomocy specjalistycznej. Zadanie ma na celu podejmowanie działań sprzyjających poprawie funkcjonowania członków rodzin osób pijących alkohol ryzykownie i szkodliwie. Kontynuowane będą działania skierowane do dzieci i młodzieży, mające na celu oferowanie alternatywnych form spędzania wolnego czasu oraz promocji zdrowego stylu życia, jak również pomocy dla dzieci i młodzieży z grup podwyższonego ryzyka. Szczególna uwaga skierowana będzie na udzielanie pomocy integrującej działania różnych instytucji w ramach Zespołu Interdyscyplinarnego w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Pionkach, którego zadaniem jest diagnoza potrzeb oraz udzielenie pomocy całej rodzinie.

Realizacja zadania odbywać się będzie w szczególności poprzez:

- I. Współpracę z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Policją, Poradniami Zdrowia, kuratorami społecznymi i sądowymi, pedagogami szkolnymi w zakresie dotyczącym przepływu informacji w zakresie przemocy domowej.
2. Wspieranie działań zgodnych z procedurą interwencji wobec przemocy domowej, pod nazwą Niebieskie Karty (udział w zespole interdyscyplinarnym, udział w grupach diagnostyczno - pomocowych).
3. Współdziałanie w organizowaniu szkoleń i konferencji z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej wraz z dofinansowaniem.
4. Przygotowywanie i upowszechnianie informacji na temat lokalnej oferty pomocy dla członków rodzin z problemem przemocy, w szczególności z problemem alkoholowym (np. ulotki, informatory, strony internetowe, ogłoszenia w mediach lokalnych).
5. Włączanie się w ogólnopolskie akcje promujące życie rodzinne bez przemocy.
6. Prowadzenie lokalnej diagnozy na temat zjawiska przemocy domowej (skala problemu, postawa wobec problemu)
7. Tworzenie, wspieranie i finansowanie miejsc pomocy osobom doświadczającym przemocy domowej -dorosłym i dzieciom poprzez pomoc terapeutyczną, psychologiczną i socjalną.
8. Wspieranie grup samopomocowych dla osób doświadczających przemocy domowej.
9. Ścisła współpraca Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych z Zespołem Interdyscyplinarnym d/s Przeciwdziałania Przemocy Domowej.

Zadanie 3

Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii i innych uzależnień behawioralnych, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo wychowawczych i socjoterapeutycznych

Celem zadania jest upowszechnienie, wdrażanie oraz poszerzenie oferty rekomendowanych działań profilaktycznych opartych na skutecznych strategiach oddziaływań. Realizacja i wspieranie kampanii edukacyjnych, mających na celu zwiększenie świadomości społeczeństwa na temat szkód wynikających z picia alkoholu, zażywania narkotyków i innych uzależnień. Organizowanie i wspieranie działań służących promocji zdrowego stylu życia, utrwalanie postaw abstynenckich w środowisku dzieci, młodzieży i dorosłych. W ramach zadania będą ponadto realizowane

kampanie edukacyjno-informacyjne mające na celu promowanie zdrowego stylu życia, zajęcia czasu wolnego, ograniczenie dostępności napojów alkoholowych dla młodzieży oraz zmianę postaw i zachowań sprzedawców alkoholu. Realizowane działania uwzględniły będą profilaktykę:

- **uniwersalną** - ukierunkowaną na całe populacje bez względu na stopień indywidualnego ryzyka występowania problemów,

- **selektywną** - ukierunkowaną na jednostki i grupy podwyższonego ryzyka oraz

- **wskazującą** - ukierunkowaną na jednostki lub grupy wysokiego ryzyka, które ujawniają pierwsze symptomy upijania się lub eksperymentowania z narkotykami, środkami odurzającymi i substancjami psychotropowymi.

Zadanie odbywać się będzie w szczególności poprzez:

1. Tworzenie możliwości integrowania wszystkich profilaktyków (szczególnie pedagogów i nauczycieli) realizujących programy profilaktyczne dla dzieci i młodzieży poprzez organizowanie i finansowanie programów szkolnych, które będą służyły promocji zdrowia.

2. Realizację środowiskowych i pozalekcyjnych zajęć sportowych i sportowo - rekreacyjnych na gminnych obiektach sportowych wraz z zakupem sprzętu sportowego i ich finansowaniem (np. w formie wynagrodzeń).

3. Realizację projektów profilaktycznych typu konkursy, festyny, pikniki, turnieje sportowe itp. stanowiących uzupełnienie realizowanych programów profilaktycznych.

4. Realizację programów socjoterapeutycznych i innych programów obejmujących oddziaływania terapeutyczne, korekcyjne, kompensacyjne i logopedyczne dla dzieci i młodzieży z grup ryzyka, w szczególności z problemem alkoholowym wraz z dożywianiem uczestników w świetlicach i innych placówkach opiekuńczo - wychowawczych wsparcia dziennego.

5. Organizację lokalnych imprez promujących zdrowy i trzeźwy styl życia.

6. Edukację publiczną z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień poprzez organizowanie spotkań z przedstawicielami instytucji zajmujących się szeroko rozumianą profilaktyką.

7. Udział w ogólnopolskich, regionalnych, edukacyjnych kampaniach społecznych wraz z finansowaniem.

8. Dofinansowanie szkoleń i kursów specjalistycznych w zakresie pracy profilaktycznej z dziećmi, młodzieżą oraz rozwijanie umiejętności prowadzenia zajęć profilaktycznych organizowanych dla nauczycieli, pedagogów, psychologów i osób prowadzących zajęcia sportowe.

9. Zakup i dystrybucję ulotek, broszur, plakatów, literatury, czasopism specjalistycznych, informatorów i innych materiałów edukacyjnych i promocyjnych, związanych z realizacją zadań w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień i promocji zdrowia.

10. Propagowanie zdrowego stylu życia oraz aktywnych form spędzenia wolnego czasu oraz kształtowanie nawyków prozdrowotnych wśród dzieci i młodzieży poprzez zakup usług odnowy biologicznej jako alternatywa profilaktyki uzależnień (internet, komputer itp.),

I 1. Organizację i dofinansowanie konferencji i seminariów w szczególności w zakresie pracy profilaktycznej z dziećmi, młodzieżą i dorosłymi oraz rozwoju umiejętności prowadzenia zajęć profilaktycznych.

12. Dofinansowanie wypoczynku letniego, zimowego i wyjazdów śródrocznych dla dzieci i młodzieży z realizacją zajęć profilaktycznych w różnego rodzaju formach lub programów profilaktycznych

13. Organizowanie czasu wolnego i promowanie zdrowego stylu życia w świetlicach szkolnych, w świetlicach środowiskowych, ośrodkach terapeutycznych, klubach sportowych, placówkach harcerskich, kulturalnych, opiekuńczo-wychowawczych, placówkach pobytu dziennego, ogniskach

artystycznych, kołach zainteresowań turystyczno-krajoznawczych w różnych formach i dofinansowanie realizacji tych form.

14. Doposażenie szkół i innych podmiotów w sprzęt do realizacji zajęć profilaktycznych.

15. Finansowanie działań profilaktycznych skierowanych do dzieci i młodzieży (rekomendowane programy profilaktyczne, spektakle profilaktyczne).

16. Współpraca z jednostkami organizacyjnymi Miasta, organizacjami pozarządowymi i związkami wyznaniowymi mająca na celu promocję zdrowia i propagowanie trzeźwych obyczajów.

17. Współpracę z mediami w zakresie propagowania wiedzy dotyczącej profilaktyki uzależnień, rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

18. Prowadzenie profilaktycznych działań edukacyjnych zaadresowanych do sprzedawców napojów alkoholowych w zakresie umiejętności sprawdzania wieku osób kupujących alkohol oraz odmawiania w przypadku braku pewności co do ich pełnoletności.

19. Monitorowanie skali problemów alkoholowych poprzez prowadzenie badań i sondaży, tworzenie lokalnych diagnoz i ekspertyz.

Zadanie 4

Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych, narkotykowych, uzależnień behawioralnych oraz przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie

Celem tego zadania będzie współpraca z organizacjami pożytku publicznego i innymi organizacjami, stowarzyszeniami i osobami fizycznymi realizującymi programy związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych, problemów związanych z narkomanią, przemocą w rodzinie. Współpraca polegać będzie na wspieraniu finansowym oraz merytorycznym zajęć i programów realizowanych przez ww. podmioty, które wynikają z potrzeb społeczności lokalnej i mają wpływ na zmniejszenie rozmiaru problemów wynikających z uzależnień. Ważnym elementem zadania będzie wspieranie działalności stowarzyszeń abstynenckich, które spełniają bardzo ważną rolę w procesie pomocy osobom uzależnionym, jak również członkom ich rodzin. Realizacja zadania odbywać się będzie w szczególności poprzez:

1. Wspomaganie organizacyjne, merytoryczne i finansowe działalności stowarzyszeń i organizacji pozarządowych, promujących wśród mieszkańców Pionek, w środowisku dzieci, młodzieży i dorosłych, zdrowy tryb życia i abstynencję.
2. Budowanie systemu współpracy służb, instytucji, organizacji zaangażowanych w profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych.
3. Włączenie instytucji, organizacji pozarządowych, osób fizycznych, Kościoła Katolickiego i innych związków wyznaniowych w realizację zadań Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów oraz Przeciwdziałania Narkomanii.
4. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu poprzez wspieranie klubów abstynenta oraz innych form działań pomocowych poza terapią, których odbiorcami są osoby uzależnione i ich rodziny.
5. Wdrażanie projektów działań profilaktyczno-interwencyjnych, skierowanych do osób eksperymentujących z różnymi środkami psychoaktywnymi (profilaktyka wskazująca i programy redukcji szkód).

6. Doposażenie w niezbędny sprzęt szkół, podmiotów, organizacji, służb i instytucji zajmujących się profilaktyką i rozwiązywaniem problemów uzależnień.
7. Organizowanie spotkań w celu wymiany doświadczeń i integracji środowiska zawodowego osób zajmujących się profilaktyką uzależnień i rozwiązywaniem problemów alkoholowych osób fizycznych
8. Inicjowanie zdrowego stylu życia - zakup usług odnowy biologicznej jako jedna z form spędzenia czasu wolnego zapobiegająca zachowaniom ryzykownym oraz kształtująca nawyki prozdrowotne wśród dzieci, młodzieży i dorosłych.
9. Finansowanie pracy terapeutów związanej z konkretnym programem pomocy psychologicznej lub zajęć warsztatowych.
10. Pomoc w realizacji w klubach abstynenta programów wspierających proces zdrowienia i rehabilitacji społecznej osób uzależnionych i członków ich rodzin.
11. Dofinansowanie wyjazdów integracyjno - rehabilitacyjnych i szkoleń dla osób uzależnionych i członków ich rodzin.
12. Opłata za media, prace remontowe bazy lokalowej MKRPA i Klubu "Azył".
13. Wspieranie stowarzyszeń abstynenckich - dofinansowanie wyjazdów na spotkania Zarządów Klubów Abstynenta, warsztaty dla osób uzależnionych, rekolekcje trzeźwościowe (w formie delegacji rozliczanych na ogólnych zasadach lub zwrotu kosztów paliwa).

Zadanie 5

Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 131 i art. 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego

Organy samorządu terytorialnego zgodnie z postanowieniami ustawy z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi są zobowiązane do podejmowania działań zmierzających do ograniczenia spożycia napojów alkoholowych oraz zmiany struktury ich spożywania. W świetle powyższego zostały podjęte następujące akty prawa miejscowego:

Uchwała Nr LXIV/471/2018 Rady Miasta Pionki z dnia 28 sierpnia 2018 r. w sprawie: ustalenia maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży i w miejscu sprzedaży oraz zasad usytuowania punktów sprzedaży napojów alkoholowych na terenie Gminy Miasta Pionki.

Realizacja zadania odbywać się będzie w szczególności poprzez:

1. Kontrole punktów sprzedaży napojów alkoholowych w zakresie przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwolenia,
2. Monitorowanie zjawiska sprzedaży alkoholu nieletnim.
3. Podejmowanie interwencji i kierowanie sprawy do sądu w przypadku złamania zakazu sprzedaży podawania napojów alkoholowych wskazanego w art. 13¹ i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz w przypadku złamania zakazów promocji i reklamy napojów alkoholowych.

IV. SPOSOBY REALIZACJI PROGRAMU

Realizacja Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii jest koordynowana przez Urząd Miasta Pionki. Zadania Programu realizowane będą we współpracy między innymi .z:

- I) Miejską Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- 2) Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej;
- 3) placówkami oświatowymi;
- 4) placówkami opiekuńczo-wychowawczymi;
- 5) placówkami służby zdrowia;
- 6) placówkami penitencjarnymi;
- 7) sądem i prokuraturą;
- 8) komisariatem Policji;
- 9) organizacjami pozarządowymi;
- 10) kościołami i związkami wyznaniowymi;
- 11) osobami fizycznymi i prawnymi.

V. ŹRÓDŁA I ZASADY FINANSOWANIA ZADAŃ MIEJSKIEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII

Źródłem finansowania zadań Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii są dochody Miasta Pionki pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, jak również dochody z lat ubiegłych niewykorzystane na realizację Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii. Planowana wysokość wpływów z opłat w 2024 r. planowana jest na ogólną kwotę: 400 000 zł.

Podmioty realizujące zadania z zakresu programu rozwiązywania problemów alkoholowych oraz narkomanii składają sprawozdanie lub informację z ich realizacji.

Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych jest powołana na podstawie Zarządzenia Burmistrza Miasta Pionki.

Komisja składa się z maksymalnie 8 osób.

W skład Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wchodzi osoby przeszkolone w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych realizuje zadania określone w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Komisja między innymi:

1. Przyjmuje zgłoszenia o przypadku z jednoczesnym wystąpieniem przesłanek z art. 24 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.
2. Wzywa na rozmowę osobę, co do której wpłynęło zgłoszenie, motywuje do leczenia odwykowego.
3. Współpracuje z Prokuraturą, Sądem, Kuratorami, Policją, Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Pionkach, przychodniami odwykowymi, biegłymi sądowymi z zakresu psychiatrii i psychologii, Starostwem Powiatowym, szkołami i Komisjami Rozwiązywania Problemów Alkoholowych z ościennych gmin.

4. Kontroluje podmioty gospodarcze prowadzące sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczone do spożycia w miejscu lub poza miejscem sprzedaży, w zakresie przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń.
5. Opiniuje lokalizację punktów sprzedaży napojów alkoholowych zgodnie z zapisami Uchwały Rady Miejskiej dot. zasad usytuowania punktów sprzedaży napojów alkoholowych na terenie Gminy Miasta Pionki.
6. Zawiadamia Miejski Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej o zaistniałej przemocy domowej (wszczęcie procedury „Niebieskie Karty”).
7. Przedstawiciel Komisji uczestniczy w posiedzeniach Zespołu Interdyscyplinarnego oraz w posiedzeniach grup diagnostyczno-pomocowych w związku z prowadzeniem Niebieskiej Karty (przemoc domowa).
8. Uczestniczy w szkoleniach przeznaczonych dla członków Gminnych Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
9. Prowadzi postępowanie i kieruje wnioski do sądu o zastosowanie obowiązku leczenia odwykowego wobec osób nadużywających alkoholu oraz motywuje ich do podjęcia leczenia odwykowego.
10. Kieruje osoby uzależnione od alkoholu na badania do biegłych sądowych.
11. Inicjuje pomoc psychospołeczną i prawną, a w szczególności przed przemocą w rodzinie wobec rodzin, w których występuje problem alkoholowy.
12. Współpracuje z mediami w zakresie działalności prowadzonej przez Komisję.
13. Uczestniczy systematycznie w szkoleniach, konferencjach i warsztatach mających na celu podniesienie poziomu i ujednolicenie wiedzy, kompetencji i umiejętności z obszaru profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w społecznościach lokalnych wraz z związanymi z tym kosztami udziału i dojazdu.

W celu zapewnienia działalności Komisji z funduszu na przeciwdziałanie alkoholizmowi finansowane są między innymi: ulotki, prenumeraty miesięczników o tematyce profilaktyki uzależnień, broszury, nagrody, delegacje (rozliczane na ogólnych zasadach), opłaty pocztowe, szkolenia, zakup i ubezpieczenia sprzętu jaki jest w posiadaniu Komisji.

Członkom Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przysługuje wynagrodzenie za udział w pracach Komisji w wysokości 11% minimalnego wynagrodzenia za pracę określonego na podstawie przepisów ustawy z 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę.

Podstawę do wypłaty wynagrodzenia stanowi obecność na posiedzeniu Komisji potwierdzona podpisem na liście obecności oraz równoważnie udział w koniecznych procedurach związanych z działalnością komisji (udział w posiedzeniu sądu, udział w zespole interdyscyplinarnym, udział w grupach diagnostyczno - pomocowych, kontrolach punktów ze sprzedażą napojów alkoholowych).

VII. KONTROLA REALIZACJI MIEJSKIEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

Burmistrz Miasta Pionki sporządza raport z wykonania w danym roku gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii i efektów jego realizacji, który przedkłada radzie miasta w terminie do dnia 30 czerwca roku następującego po roku, którego raport dotyczy.

PRZEWODNICZĄCY
RADY MIASTA PIONKI
Wojciech Maślanek

Uzasadnienie

Miejski Program Profilaktyki Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Miasta Pionki na lata 2024 - 2026 stanowi załącznik do niniejszej uchwały. Zgodnie z art. 4¹ ust. 1 ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz zadaniami wynikającymi z art. 2 ust. 1 pkt 1-3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii do zadań własnych gminy należy prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów uzależnień. Realizacja ww. zadań prowadzona jest w formie miejskiego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz narkomanii, opiniowanego przez komisję Rady Miasta, a uchwalanego przez radę miasta.

Realizując ustawowy obowiązek uchwalania i realizowania Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii, Burmistrz przedkłada go organowi stanowiącemu do uchwalenia.

PRZEWODNICZĄCY
RADY MIASTA PIONKI
Wojciech Maślanek